

'Bouw laat het afweten bij ventilatienorm'

Rotterdam - Hebt u het af en toe benauwd op uw slaapkamer? Het kan aan een veelvoud van factoren liggen. "Maar de ventilatienorm is zwaar verouderd", stelt Marco Hofman (ISSO), voorzitter van de commissie die daarover gaat. Het is tijd voor een update, vindt ook hij. Waar die blijft? "De bouw laat het afweten."

Net een woning gebouwd? Goed gelet op het binnenklimaat in de slaapkamers? Of hield u zich aan de minimale normen van het Bouwbesluit? Als dat zo is, dan loopt u het risico dat u toekomstige bewoners opzadelt met een gebrek aan frisse lucht.

2001. De update van de ventilatienorm NEN-1087 is een feit. Het is in de tijd dat normen maken voor het Bouwbesluit nog van algemeen belang wordt beschouwd. In de norm

staat onder meer beschreven hoeveel frisse lucht er per uur per vierkante meter woning moet worden ververst om aan de basisbehoefte van mensen te kunnen voldoen. Met andere woorden: zorg dat er genoeg frisse lucht is, ook als alle ramen dicht zijn.

Ingewikkeld

“Voor verblijfsruimten in woningen is het altijd de oppervlakte maal de vaste rekenwaarde van 0,9 liter frisse lucht per seconde”, legt [Hofman](#) uit. Toen die rekenregels werden vastgesteld, was hij er nog niet bij betrokken. Maar hoewel de inzichten veranderden, bleef de norm ongewijzigd. Ingewikkeld is de materie zeker. Want, naast de ventilatienorm die iets zegt over de luchtkwaliteit en de gezondheid, is er ook nog een norm voor ventilatie die rechtstreeks onder de energieprestatienorm (NEN-7120) valt, de NEN-8088. Die is nodig om het energieverbruik van de ventilatiesystemen te bepalen voor de epc-berekening. “Anders dan NEN-1087 is die wel altijd up-to-date gehouden”, zegt Hofman.

Kronkel

Voor de gemiddelde slaapkamergebruiker is het op zijn minst een opmerkelijke kronkel in het rekensysteem. Zeker omdat een grote groep deskundigen (van gezondheidswetenschappers tot bouwadviseurs) ernstige twijfels heeft bij de verouderde ventilatienorm. Volgens hen leidt de norm niet tot de gewenste luchtkwaliteit. Hofman: “Ook ik vind dat die zo snel mogelijk aangepakt moet worden. Hij is veertien jaar oud en het Bouwbesluit verwijst er ook nog steeds naar. Uit een onderzoek bleek begin dit jaar ([Monicair](#), vooral opgesteld door leveranciers van mechanische ventilatiesystemen, red.) dat de inzichten van destijds (2001, red.) niet meer opgaan.”

De projectmanager van ISSO wijst eigenlijk op één hoofdprobleem: de norm biedt onvoldoende garanties op vertrekniveau. Met andere woorden: de gemiddelde verse luchtaanvoer in een gebouw zegt niets over de luchtkwaliteit in een slaapkamer, terwijl die daar meer van belang is dan in een hal of kelder. “Uit het Monicair-onderzoek blijkt dat verse lucht anders door de woning stroomt dan ooit in de norm is opgenomen.”

Hoofdpijn in de slaapkamer

De gemaakte rekensommen zeggen weinig tot niets over de daadwerkelijke prestatie per kamer. “In slaapkamers zie je met enige regelmaat dat de ondergrens niet wordt gehaald. Per persoon moet er minimaal 25 kuub frisse lucht per uur worden aangevoerd. Dat is een vangnet-eis in het Bouwbesluit. Maar hetzelfde Bouwbesluit houdt geen rekening met het feit dat er in één slaapkamer ook twee mensen kunnen slapen. Los daarvan: we praten er nog steeds zo over dat alles goed functioneert. Maar dat is lang niet altijd aan de orde.”

Kortsluiting

Op basis van het Monicair-onderzoek valt volgens Hofman de conclusie te trekken dat een eenvoudig mechanisch systeem met gevelroosters in combinatie met een mechanische ventilatiebox (in het jargon systeem C), dat nu nog “zeker in de helft van bestaande woningen” gebruikelijk is, niet volstaat voor de toekomst. “Het is goedkoop en daarom populair, bovendien weten bouwers hoe dat moet, maar uit onderzoek blijkt dat de verse lucht niet komt waar het zou moeten komen. Dat heeft overigens ook te maken met gebruikersgedrag. Bewoners kunnen onbewust kortsluiting in de luchtstroom veroorzaken, bijvoorbeeld als ze een raam opendoen. Een systeem met ongeregelde roosters is ook sterk afhankelijk van de winddruk. Een systeem met mechanische toevoervoorzieningen heeft minder last van deze punten en biedt een betere garantie op goede luchtkwaliteit.”

Een ventilatiecocktail

In opkomst is het decentrale balansventilatiesysteem, zegt Hofman. "In dat geval zijn alle vertrekken voorzien van een mechanisch systeem, maar dat is wel een stuk duurder. Om de kosten te drukken, wordt het vaak hybride uitgevoerd: roosters met een ventilatiebox op zolder en in de veelgebruikte vertrekken beneden een decentrale ventilatie-unit." Hoe dan ook. De oude norm NEN-1087 moet anders, zegt Hofman. "Die moet niet alleen gebouwgericht zijn, maar gericht op de verschillende vertrekken. Bovendien, wil je in 2020 tot bijna energieneutraal komen, dan wil je geen kieren en zul je welhaast potdicht moeten gaan bouwen. Het ventilatiesysteem wint dus alleen nog maar meer aan belang. En ja, de in *Cobouw* geuite zorgen over toekomstige gezondheidsrisico's door gebrek aan frisse lucht in nieuwbouwwoningen onderschrijf ik."

Gezondheidsraad

Hofman wil nadrukkelijk wegblijven van de discussie over de hoeveelheid frisse lucht die per uur in een gebouw zou moeten worden geblazen. De norm die daar nu voor geldt, is volgens emeritus-hoogleraar [Annelies van Bronswijk](#) op het randje. Zij pleit voor meer frisse lucht per uur. Hofman: "Wij voeren met onze commissie die gezondheidsdiscussie niet. De norm die daar nu voor is, 25 kuub per uur per persoon, komt ook van de Gezondheidsraad. In Europa wordt wel gedacht aan een aanscherping, maar die is nog in discussie. Hoewel een eerste aanpassing van de ventilatienorm wordt uitgevoerd, staan de mogelijkheden voor een volledige herziening volgens Hofman onder druk."

Hofman: "De overheid heeft zich jaren geleden uit de normcommissie teruggetrokken, omdat zij zich minder wil bemoeien met technische rekenregels. Dat heeft ook te maken met de ontwikkeling van prestatie-eisen en het feit dat de overheid de borging van bouwkwiteit bij de bouw gaat neerleggen. Dat staat wat mij betreft ook heel duidelijk verwoord in de brief van minister Blok van juli dit jaar: De uniforme bepalingmethode (lees NEN-norm 7120 voor de energieprestatie van gebouwen) is voor ons niet meer heilig. Iedereen mag dus bepalingmethoden maken, zo lees ik het althans."

Hele bouwkolom verantwoordelijk voor lucht

"Maar nogmaals: op dit moment verwijst het Bouwbesluit nog steeds naar de NEN-1087. Het helpt dan ook niet mee dat [Bouwend Nederland](#) zich vorig jaar uit de normcommissie heeft teruggetrokken. De verhouding is nu scheef, met alleen marktpartijen uit de installatie- en ventilatiesector aan tafel. Op zich is dat geen probleem, want nog steeds praten er meer dan voldoende onafhankelijke instituten mee, maar waar het om gaat is dat ventilatie niet alleen een issue is van de installatiesector, maar van de hele bouwkolom."

Publicatie datum: 14-08-2015 07:18